

junaških persih njih sinov, kakor se lomijo valovi jadranskega morja na skalovitih bregovih Albanie. Pedeset kraljev je gospodovalo od Ostrojla do Vukašina na Jugoslavenskem, ki so se bojevali oden zoper drugzega in z izdajo lastnih podložnih. Bosniški kralji so si zavolj svoje nemarnosti prokletstvo svojega časa in potomstva na glavo nakopali.

In se je morebiti na Bulgarskem bolje godilo?

Od kneza Kubrata do smerti Šizmana je 19 domačih kraljev kraljevi škerlat s kervjo umorjenih bratov oskrunilo. Take hudodelstva je morala šiba božja kaznovati in ne odpovedana pomoč Rima in Ogerskega, ne, — marveč razpor in nevošljivost Jugoslavenov samih sta v temeljila gospodarstvo Otomanom v Evropi. Hudodelstvo je plodilo nesrečo; kar je Vuk Branković svoj narod izdal, teži Kajnovu prokletstvo ti narod.

Taka nasprotna izdaja je med Jugoslaveni nezaupljivost rodila in ravno to je sreča za Turke, ker sicer bi bili ti narodi že davno turški jarm otresli. Sedaj se pusté te dežele, kakor so, ker duhá prepíra in nesloge zatreti bi bilo treba velicih armad.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Naravoslovni časopis, ktereга bo začela matica česka ob novem letu izdajati, se bode imenoval „Živa“; vredoval ga bode, kakor smo že naznanili, slavni prof. Purkyne, prišel bode perve dni vsacega mesca na dvéh polah na svitlo, pridjane mu bodo potrebne podobšine. Naročnina za ude „matice česke“ znese na leto 1 fl. 30 kr., za neude 3 fl. Poština verže 24 kr. na leto.

* V Petrogradu bo skorej natisnjena dogodivščina francosko-ruske vojske pod vladarstvom cara Pavla I. To delo je ukazal car Nikolaj I. spisati. Pervi oddelk je dokončal umerli Michalovsky-Danelevsky in sedem ostalih oddelkov polkovnik Ilnega Milutin.

* „Praškim novínam“ se piše, da se bode v novem letu pri vredništvu „Nevena“ prememba zgodila; Mirko Bogovič namreč bo odstopil, in namesti njega Ivan Filipovič vredništvo prevzel; govori se tudi o tem, da bi se začel „Pravdonoša“ v Zagrebu izdajati.

* V Pragi je te dni na dan prišel peti zvezek „Kviti z cizich luhů“ (cvetic iz tujih logov).

* Na stroške narodnega Osolinskega društva je prišla na svitlo povest o treh zvezkih „Gertruda Komorowska“.

* S početkom prihodnjega leta se bo ustanovilo na Dunaji društvo za starine, kakor središče vsih v cesarstvu obstoječih društev te verste.

* Prijatlom nemškega slovstva naznanimo, da je od neznanega pisatelja prišlo pesniško delo: „Hafis und Hellas“ na svitlo, o katerem pretresovavci pravijo, da nova nemška poezija nič enacega nima. Nekteri mislijo, da je pisatelj Max Waldau, ktereга poprejšnje delo pesniška povest „Cordula“ se je v 3000 iztisih nanagloma razprodala in se zdaj vnovič tiska.

* Ni davno, kar je v Benetkah umerl naš rojak, slavni slikar Jožef Batič, domá iz Gorice. Bil je sin siromašnega kovača; domoljubi, opazivši, da zamore iz njega kaj več kot kovač postati, ga pošlejo v Terst k slikarju Tomincu, in potem v Benetke na akademijo. Tù je tako dobro napredoval, da si je kmalo slavno imé pridobil. Knez Sangusti ga je seboj na Rusko vzel, kjer je njegove otroke podučeval do leta 1849. Bolan se je vernul iz Ruskega in umerl v veliko žalost svojih prijatlov unidan v Benetkah.

Nove knjige.

Popis sveta s pridjano kratko povestnico. Berilo mladim in starim. Spisal P. Hicinger.

Obraz cele zemlje v dvéh polkroglah. Izdelal P. Hicinger.

Že dolgo so se na več strani pogrešovale bukve, po kterih bi se bil ukaželjni Slovenec s svetom soznati mogel, da bi bil vedil: kje je to in uno mesto, je li veliko in majhno, kakšne posebnosti ima, s čem se prebivavci njegovi pečajo. Vse to lepo razodevajo omenjene bukve, kterim je pridjana še kratka, prav po domače pisana povestnica.

Ker pa je za vsacega človeka mikavno, da v podobni vidi celo zemljo pred sabo, kako leže vsi deli sveta, kako so omejeni, obdajani z morji itd., je bilo treba zemljevida.

Vse to je napravil po željah slovenskega društva učeni gosp. fajmošter Hicinger, ki je Slovencem že dokaj podučnega in mičnega spisal, in g. Blaznikova tiskarnica je izrisala zemljevid tako lično, da se mu ni bati primerjevanja z družimi kamnotisi. Da pride v roke tudi manj premožnim, je cena nisko postavljena; zemljevid veljá 20 kr., zemljopis ravno toliko.

„*Schematismus provinciae s. crucis Croatiae-Carnioliae ordinis minorum S. P. Francisci strictioris observantiae reformatorum ad annum Christi 1853.*“ Labaci, typis J. Blasnik.

Čeravno naznanila latinskih knjig ne spadajo v kolo „Novic“, vendar radi vstrežemo željam sedanjega visoko častitega gosp. nadstojnika, gori omenjeni imenik naznaniti po našem listu, da, dokler je še kaj iztisov odveč, si vsak omenjeno knjigo omisliti zamore, kteri želí bolj natanjko imenik zvediti vsih g. menihov te cele okrajne, ki obseže Krajsko, Štajarsko, Horvaško, Istriansko in Goriško, — zgodovino reda v letu 1208 osnovanega in posamnih 12 samostanov. Število vsih gosp. menihov imenovane okrajne znese 215, med kterimi je 121 duhovnov, ki deloma previdvajo dušno pastirstvo v svojih farah in bolnišnicah, deloma šolstvo. Iz zgodovine Ljubljanskih frančiškanov zvémo, da tisto poslopje, kjer so sedaj naše šole, je bilo od leta 1233 njih samostan (klošter), kteri je bil sozidan s pripomočjo Ljubljanskih mestnjánov, in še le v letu 1785 so se preselili v to poslopje, kjer so dandanašnji, kodar so pa poprej augustinarji diskalceati bili. Še marsikaj znamenitega zgodovinskega zapopade ta knjižica, ki je prišla letos pervikrat na svitlo in se v Blaznikovi bukvo-tiskarnici za 12 kraje. dobí.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore piše „Oest. C.“, da imajo Černogorci še zmiraj terdnjavo Zabljak v svoji oblasti; Turki jo scer napadajo, Černogorci pa jo junaško branijo. Nektere vjete turške topničarje so prisilili, da jih morajo učiti vojniškega strela s topovi. Selim Redši, bivši zapovednik turške armade v ti terdnjavi, je bil oklenjen in v ječo veržen, ko je prišel v Skader, ker ga turška vlada obdolžuje, da je terdnjavo izdal; Selim Redši je pripravljen se nar ojtrestjši preiskavi podvreči. Knez Danilo je še zmiraj v terdnjavi, ktero je ravno Skadriški paša obsedel; — tako si stojeta sedaj glavarja vojske ravno nasprot.

Iz Krasa. Družba za pogojsdevanje Krasa šteje 200 udov, 400 gold. je nje letni dohodek. Vodji so gosp. Belussig, c. k. okrajni poglavar v Sežani, žl. gosp. Persa, predsednik Goriške kmetijske družbe, in gosp. Černe, župan Tomajski.

Iz Št. Jerneja na Dolenskim 19. dec. Tud pri nas imamo prijetno vreme, ki je bolj spomladanskemu kot zimskemu podobno. Ne le ljudje, ki v obilnim številu vsaki dan k zlatim (zornim) mašam in k spovednicam pridejo, temuč tudi šolska mladina, ki v nedeljsko šolo perpihti, in cela narava se prijetniga vremena razveseljuje.

Ko sim se danes popoldan nekoliko po polji sprehal in ljubo sonce za božjo gnado zahajaje ogledoval, se mi pridruži kmetič srednje starosti, ter mi perpoveduje, da že tri takošne adventne čase pomni, vendar je pa letošnji nar toplejši, ker vidil sim — pravi on — pretečeni teden v gojzdu skorej perst dolgo leskovo in kostanjevo mladiko iz germa rasti in zeleneti, in v nogradi nektero tertó očevje odganjati. Res čudo!

Šent-Jernejško polje se je z ozimno in ajdovo žetevjo še precej dobro obneslo, desiravno nam je spomlad slabo oznanovala. Vina se je scer malo dobilo, pa to, kar ga je, je dobro in se marsikteriga družiga ne vstraši, mende večidel zato, ker so naši vinorejci po svetu pametnih mož 14 dní pozneje kot Kerški in Leskovški oberali (tergali); zatorej so ga pa tudi prekupci že zlo pokupili (večidel po 4 gold. malo vedro), da ga že skorej nič več za denar dobiti ne bo. Lepstanski.

Iz Ljubljane. Mesto nekdanjih „četertih klasov“ so nastopile tako imenovane „realne šole“ ali „realke“, v katerih se učenci veliko več in bolj natanjko tistih vednost učé, ki so prva podlaga za prihodnje temeljito izučenje mnogoverstniga rokodelstva, obertnijstva in umetnijstva, ktero dan današnji dobrim glavicam marsikaki kosček kruha več ponuja kot nekdej. Zato se v ti primeri praznijo gimnazialne šole, kakor se polnijo realne. Priča tega je tudi realna šola v Ljubljani. V prvo leto se je letos toliko učencov oglasilo, da celó vsih zavolj pomanjkanja prostora niso mogli v šolo vzeti; 113 jih hodi v šolo, eden je privat. V drugim razredu jih je 48; v tretjim jih hodi 32 v šolo, eden je privat. Učencov je 8, nov učenik risarstva se pričakuje, ker gré dosedanji dosluženi gosp. Huber v pokoj. Gosp. vodja Peternel učí naravoslovje, gosp. Lesar véroznanstvo in slovenski jezik, gosp. Vojska zemljopis in povestnico, gosp. Huber prosto risarstvo, gosp. Pirker računstvo in nemški jezik, gosp. Oblak risarsko zemljomerstvo, gosp. Pertout laški jezik, gosp. Centrich lepopisje.

Iz Ljubljane. V torek smo v našem gledišu vidili nemško igro, vzeto iz domače povestnice, ki jo je spisal g. Babnik pod naslovom „Erasmus Luegger, der Geächtete“ (Erazm Jamski v prognanstvu). Predmet igre je tista dôba leta 1484, ko vojni stotnik Rauber obseduje Erazma v njegovem gradu, dokler ne pade naklepu izdajstva. Radovedni smo bili, kako bo gosp. Babnik to igro izpeljal, — radi rečemo, da dobro. Kdor pomisli, da igre tacega zapopadka iz starodavnega vitežtva niso kaj več vkusu sedanjega časa primerne, in da dôba obsede ne zapopade obilo prigodb, ki bi se bile dale vplesti v igro, brez da bi bil pisatelj zgodovino zatajil, bo gosp. Babnik-u zaslužno hvalo, da je storil, kar se iz te zgodbe storiti da, tolikanj bolj prispoznal, ker je beseda večidel lepa, pa tudi krepka, kjer okoljšine to naneso; popis Ipavske deklíce o hvali mile njene domovine je posebno mičen. Se vé da brez pomanjkljivost tudi ta igra ni; boljši je pa gotovo, kakor veliko družih, ki so bile z veliko večjim ploskom sprejete. Teško je, da domač domačim vstreže, — ker v taci primerih se vsak, kdor koli, vsede na visoki pre-

stol sodništva in — se sponaša zmerzlega Minosa. Tudi Goldensteinove nove podobšine Malega in Jamskega grada bi bile zaslužile saj nekoliko očitniši pohvale.

Novičar iz mnogih krajev.

Po telegrafnih novicah je svitli cesar zapustil 21. t. m. Berlin in se čez Draždano domú na Dunaj podal; kralj in kraljica sta ga spremila na kolodvor železnice, kjer je muzika cesarsko pesem igrala. Sliši se, da boste austrijska in pruska vlada vsaka nekoliko od svojih terjatev o colni zadevi odjenjale in tako edinost dospéle; tako zedinjene in združene z rusko vlado boste v vsih važnih evropskih zadevah se po edinih pravilih ravnale. — Grof Chambord, pregnani kraljevič francoski, je te dni svoje stanovanje čez zimo iz Florisdorfa v Benetke premestil. — Kmetijska družba v Zagrebu je sedaj za gotovo sklenila, zemljiše za kmetijske skušnje za 8000 fl. kupiti. — V Zagrebu je bila pretekli teden dražba (licitirenga) za dela, s katerimi se ima Sava v svojim razujzdanim teku v red djati; pravijo, da je nekdo iz Krajnskiga, ki je že enake reči drugod izpeljal, te dela izlicitiral. Vlada bo pri svojih namenih zastran Saviniga toka ostala, po katerih se ima stranska železnica v Sisek izpeljati; vredenje Save pa je že zato potrebno, da se vedne povodnji zabranijo. — V poslednjim svojim letopisu naznani družba v Monakovim, ktere predsednik je sedaj Adalbert, kraljevič Bavarski, da je več pisanj učenih mož, ki dokažejo, da so torbe psam zlasti poleti zavolj stekline bolj nevarne kakor varne, dotični oblastni v prevdarek predložila. — Turška vlada je prepovedala po Turčii srebreni denar in cekine ptujih deželá, ker misli s tem nadavku (agio) pri srebernim denarju in cekinih v okom priti. — Po „Agr. Zt.“ je bilo letošnje rekrutiranje na Rusovskim veliko večí, kot v poprejšnih letih; polki (regimenti) imajo zdaj polno število vojakov; dosihmal so bili le polovični; tudi staniša polkov se vedno premijnajo; nobeden ne ostane čez 4 mesce na enim kraji. — V Parizu se pisarnica osnova, kateri daje vlada 30.000 frankov, da prestavlja sostavke, od vlade pripušene, iz ptujih časnikov v francoski jezik; od tod pride, da so vsi natisi francoskih časnikov, kateri so iz vnanjih dežel vzeti, enaki. — Na Španjskim je sedaj prememba vstave nar važniši reč; novi ministri so izvoljeni in v prisego vzeti; razpisale se bojo volitve novih državnih poslancov, katerim se bo nova osnova vstave v sklep predložila. — Prav za gotovo se še novi ministri Angleški ne véjo, toliko pa je telegraf za gotovo naznal, da bo Aberden prvi minister, mož svobodne (Peelove) pa miroljubne stranke, katerimu se bo nek pridružil Gladstone, Russel, Herbert.

Milodari za reveže pri sv. Trojici

po prošnji v 95. listu „Novic“.

»Malo po moči, pa iz serca«	1 gold.
Barovčan	1 »
Gosp. Šoklič Tomaž iz Hrušice	1 »
Gosp. Tevš Ignaci iz Mitrovice	1 »

Vsak dar bomo hvaležno sprejeli in ga odrajtali za razdelitev med uboge gosp. fajmoštru. Vred.

Današnjim Novicam

je po obljubi pridjan drugi list s kratkočasnimi podobicami, katerih namen je »zasmehovaje zatirovati nerodnosti«. Gospodam, ki nas o tem podpirajo, se lepo zahvalimo. Vred.